

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

*До 35-річчя
кафедри культурології*

УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА:

***минуле, сучасне,
шляхи розвитку***

Збірник наукових праць

*Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету*

Випуск 12

ББК 63.3(4Укр) -7
У45
УДК 94(477)

Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку: Зб. наук. праць: наук. зап. Рівненського державного гуманітарного університету. Вип.12. – Рівне: РДГУ, 2007. – 162 с.

У збірнику вміщено статті науковців вищих навчальних закладів та музейних установ, присвячені розгляду історико-мистецької проблематики переважно західноукраїнських теренів. Певна частина матеріалу висвітлює різнобічні грані музичного мистецтва. Окремий розділ складають повідомлення та рецензії.

Для науковців, студентів, аспірантів та усіх тих, хто цікавиться вітчизняною історико-мистецькою проблематикою.

Редакційна колегія:

Головний редактор: **Виткалов В.Г.** – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри культурології Рівненського державного гуманітарного університету

Афанасьєв Ю.Л.	– доктор філософських наук, професор (Київ)
Баканурський А.Г.	– доктор мистецтвознавства, професор (Одеса)
Горпенко В.Г.	– доктор мистецтвознавства, професор (Київ)
Захарчук-Чугай Р.В.	– доктор мистецтвознавства, професор (Київ)
Іваницький А.І.	– доктор мистецтвознавства, професор (Київ)
Ільченко О.О.	– доктор мистецтвознавства, професор (Київ)
Кияновська Л.О.	– доктор мистецтвознавства, професор (Львів)
Овсійчук В.А.	– доктор мистецтвознавства, професор (Київ)
Постоловський Р.М.	– кандидат історичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України (Рівне),
Граб О.В.	– кандидат мистецтвознавства, доцент (Рівне)
Ричков П.А.	– доктор архітектури, професор (Рівне)
Станішевський Ю.О.	– доктор мистецтвознавства, професор, заслужений діяч мистецтв України (Київ)
Троян С.С.	– доктор історичних наук, професор (Рівне)
Федорук О.К.	– доктор мистецтвознавства, професор (Київ)
Стоколос Н.Г.	– доктор історичних наук, професор (Рівне)
Жилюк С.І.	– доктор історичних наук, професор (Рівне)

Упорядник тому: проф. **Виткалов В.Г.**

Друкується за рішенням вченої ради Рівненського державного гуманітарного університету (протокол №4 від 26.10.2007 р.)

Збірник зареєстрований Президією ВАК України як фахове видання з проблем мистецтвознавства (постанова № 2409/2 від 9.02.2000 р.).

Редакція не завжди поділяє позиції авторів

ISBN 966–602–053–X

наступних етапах проектування, є загальновідомим. Отже, урахування вимог, необхідність музейної, туристичної та інших концепцій є необхідною передумовою успішного проектування майбутнього культурно-мистецького комплексу.

Разом із тим залучення музеологів, культурологів та інших представників гуманітарного напряму науки передбачає ускладнення процесу проектування через відмінність термінологічного апарату та методологічних підходів у процесі пошуку рішення. Спільність вищенаведених факторів залишається головною передумовою плідної роботи авторського колективу як колективу односторонців.

У таких умовах новим структурним компонентом проектування, що може бути залученим до процесу формування майбутнього рекреаційного, історико-культурного та музейного комплексу, може стати дизайн.

Дизайн нині трактується як художньо-технічна діяльність людей у час, коли відбувається трансформація індустріального суспільства з його культурою модерністського зразка на інше суспільство, до якої людство ще не дібрало назви, але зосередилося на інформаційних, культурних та екологічних пріоритетах [7]. Дизайн набув значення не тільки як інтегративний засіб програмування, економіки, маркетингу, архітектури й будівництва, а також як невід'ємна складова сучасного мистецтва. Процеси дизайну займають важливе місце в музеології, соціології, культурі та мистецтві. Національні та глобалізаційні риси сучасного дизайну є предметом дослідження В.Даниленка, ректора Харківської Державної академії дизайну і мистецтв, на базі якої ведеться пошук національної моделі українського дизайну в контексті глобалістичних тенденцій сучасного дизайну та мистецтва. Методичні, теоретичні та практичні процеси синтезу і дизайну в народно-ужитковому мистецтві досліджуються в Київському державному інституті декоративно-прикладного мистецтва і дизайну ім. М.Бойчука.

Крім того, з огляду на визначені терміни створення рекреаційного, історико-культурного та музейного комплексу „Київська фортеця” до 2020 року, актуалізується питання підготовки великого загалу кваліфікованих фахівців різних профілів, діяльність котрих буде пов'язана з функціонуванням майбутнього комплексу. Це вимагає впровадження відповідних методологічних і теоретичних змін освітніх процесів уже зазначених та інших профільних закладів.

Таким чином, залучення дизайну в якості структурного компонента проектування, використання інтеграційних можливостей дизайну дозволить прогнозувати та враховувати у повному обсязі потреби соціально-культурних і мистецьких процесів сучасної України, як у рамках Державної програми створення рекреаційного, історико-культурного та музейного комплексу „Київська фортеця”, так і в процесі подальшого функціонування майбутнього комплексу.

Джерельні приписи

1. Матеріали геодезичної зйомки київських пагорбів 1925 року.
2. Матеріали геодезичної зйомки київських пагорбів 1987 року.
3. Матеріали геодезичної зйомки київських пагорбів 2007 року.
4. Колісниченко Т. Чиновницький полтергейст // День. – 2007. – №8. – С.14.
5. Закон України про охорону культурної спадщини.
6. Архітектурна Концепція регенерації території Київської фортеці з перспективним розвитком створюваного культурно-мистецького та музейного комплексу „Мистецький Арсенал” // Матеріали творчої архітектурної майстерні В. Шевченка. – К., 2006.
7. Даниленко В. Д. Дизайн. – Х.: ХДАДМ, 2003. – 320 с.

Резюме

У розвідці розглядаються культурно-мистецькі проблеми, пов'язані зі створенням музейного комплексу „Київська фортеця” на базі Печерської земляної фортеці.

Summary

The exploring describes the problems of creation of the museum complex „Kyiv Fortress” on the base of Pechersk earthen fortress.

УДК 391(477)

І.М. Локшук

**НАРОДНИЙ ОДЯГ, ТРАДИЦІЙНЕ ВБРАННЯ КОЛЯДНИКІВ ТА ЩЕДРУВАЛЬНИКІВ
(за матеріалами XI Слов'янського фольклорного фестивалю „Коляда”)**

Слов'янський фольклорний фестиваль „Коляда” став традиційним для міста Рівне. У січні 2007 року XI „Коляда” стартувала на майданах та сценах міста. Мета фестивалю, за твердженням автора проекту Миколи Федоришина, полягала у відродженні та збереженні різдвяно-новорічних свят й обрядів слов'янських народів, виявленні спільних джерел виникнення та розвитку, сприянні їх успішному втіленню й популяризації через ознайомлення з творчими колективами та їх репертуаром; пропаганді традиційної народної культури, модернізації її на наукових засадах, виконанні автентичних обрядів народних театралізованих дійств і співів [4, с.4]. Серед критеріїв оцінок виступу художнього колективу на фестивалі „Коляда” зазначено вимоги до збереження та відтворення діалектичних й етнографічних традицій конкретного села, міста, регіону; наукової цінності запропонованого номера програми; рівень театралізованої та сценічної культури. Окремим пунктом до вимог виділено оцінку за костюмом (відповідність костюма, маски, гриму стилеві дійства, оригінальність і самобутність вбрання виконавців, наявність композиційно-художнього поєднання з іншими атрибутами чи декораціями дійства).

При висвітленні зазначених питань з'ясування рівня автентичності досліджуваних костюмів ми спираємося на публікації дослідників Волині й Полісся. Зокрема К.Матейко „Український народний одяг” (К.: Наукова думка, 1977), у якій значну увагу приділено характеристиці сорочок, поясного, нагрудного, верхнього одягу, поясів, головних уборів населення Волині та Полісся.

Книга „Народне мистецтво українського Полісся” Ю.Лашука (Львів: Каменяр, 1992) є підсумком дослідження традиційного мистецтва Українського Полісся із зазначенням центрів успадкування промислів.

Спільна праця Є.Антоновича, Р.Захарчук-Чугай, М.Станкевича „Декоративно-прикладне мистецтво” (Львів: Світ, 1993) окремими розділами також спрямована й на класифікацію та типологію народного вбрання українців.

Монографія Т.Ніколаєвої „Історія українського костюма” (К.: Либідь, 1996) знайомить читачів із компонентами народного вбрання, художніми регіональними особливостями останнього, матеріалом для виконання костюма.

Науково-аналітичне видання М.Білан та Г.Стельмашук „Український стрій” (Львів: Фенікс, 2000) аналізує шлях формування й побутування народного вбрання в регіонах України, підсумовує використання традиційних мотивів строю у сценічних костюмах кінця ХХ століття. До питання аналізу складових українського народного одягу протягом ХХ століття зверталися також науковці: Х.Вовк, О.Воропай, Г.Маслова, О.Никорак, О.Косміна, М.Селівачов, Н.Гатальська – та місцеві дослідники А.Українець, А.Сівець.

Про проведення XI Слов'янського фольклорного фестивалю „Коляда”, перебіг подій на конкурсі, творчі колективи свята безпосередньо дізнаємося з преси. Найповніше хід цього фестивалю описала В.Гриб у статті „Фестиваль казки та містерії” [1], подаючи назви колективів, характеризуючи театралізовані виступи, реакцію глядачів на святкові події. Героїв „Коляди – 2007”, свято колядок і щедрівок у місцевих газетах характеризують журналісти О.Дем'янчук, Н.Рогашко, С.Доленко, В.Гарматюк, П.Михальчук. З часу проведення I Слов'янського фольклорного фестивалю (1995 рік) у Рівному висвітленню подій „Коляди” присвятили публікації кореспонденти місцевих газет: М.Петрова, Л.Панчук, О.Фусик, Н.Левчук, Ю.Берега, Л.Марчук, В.Бурчєня, І.Кидрук, Г.Сербін, С.Гулюк, В.Басараба та інші.

Публікації про рівненську „Коляду” науковців Л.Орел та Р.Свириди трапляються і в столичній пресі, і в закордонній – статті білоруського фольклориста В.Ліцьвінки. Проте зазначені матеріали про Слов'янський фольклорний фестиваль „Коляда” лише фіксують подію, що відбулася на міжнародному рівні, вказуючи дату й місце проведення конкурсу, перелік назв колядок та щедрівок, виконаних на святі. Прикро, але журналісти не акцентують уваги на сценічному вбранні фольклорних колективів або ж дуже поверхнево це згадують у своїй публікації. Адже джерелом одягу останніх є традиційний народний костюм конкретного населеного пункту. Саме тому мета нашого дослідження полягає у висвітленні особливостей традиційного рівненського одягу, характеристиці народного вбрання населення краю (за матеріалами XI Слов'янського фольклорного фестивалю „Коляда” (Рівне 2007 р.)). При цьому завданнями було: дослідити традиційний натільний, поясний (стеговий), нагрудний і верхній одяг, пояси, головні убори фольклорних колективів Рівненщини; охарактеризувати чоловічий та жіночий костюми різних регіонів України; проаналізувати українське сценічне вбрання порівняно з білоруським, польським; підсумувати особливості розвитку рівненського костюма, який зодягався населенням у свято Різдва та Маланки.

XI Слов'янський фольклорний фестиваль „Коляда” зібрав на рівненській сцені унікальні за багатством, мистецьким рівнем і регіональною самобутністю колективи з Івано-Франківської,

Херсонської, Харківської, Луганської, Рівненської областей, гурти з Білорусі та Польщі. Рівненщину на фестивалі представляли дитячі колективи: хор „Ремісолька” з обласного центра, гурт традиційного поліського співу „Ранкова роса” м.Рівне (дод. 2), зразковий ансамбль пісні й танцю „Устонька” с.Корнин Рівненського району (дод. 1), чоловічий гурт „Краяни” (дод. 3) та гурт „Горина” (дод. 4-5) Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету. Із гостей на свято завітали колектив „Весела слобода” м.Балаклія Харківської області, фольклорний ансамбль „Дон” Луганського коледжу культури і мистецтв, гурти з Калуського району с.Боднарів і Снятинського району Івано-Франківщини, „Різдвяна зоря” з Херсону. „Громніці” – студентський ансамбль університету культури Мінська відтворював колядки, щедрівки сусідньої Білорусі, а з Польщі прибули два фольклорні ансамблі, які доносили членам журі та глядачам зимові розваги своєї держави.

Прогресивні тенденції в пошуках відтворення і збереження регіональних традицій народного костюма простежуються у процесі порівняння XI „Коляди” з її попередницями. Уперше Слов’янський фольклорний фестиваль „Коляда” відбувся в 1995 році. На практиці ж проблема одягу поставала перед творчим колективом ще з 1988 року, коли на хвилі національного піднесення та відтворення давніх слов’янських традицій у місті Рівному на різдвяні свята почали проводитися невеличкі театральні дійства, які відповідали за змістом суті давніх зимових свят. Відтоді такі вистави стали розігруватися на початку січня майже щороку, що і поставило за необхідність організувати, упорядкувати їх [2, с.7].

В XI Слов’янському фольклорному фестивалі „Коляда” брав участь рівненський дитячий гурт традиційного поліського співу „Ранкова роса”. Репертуар колективу спрямований на відтворення фольклору, традицій, мистецтва Рівненського Полісся, що й продемонстрували на сцені виконавці. Особливістю виступу цього гурту є відтворення обряду водіння коня, яке проводилося на території Рівненщини переважно з 7 по 13 січня щорічно, зокрема у селах північної частини Рівненщини (Зарічненський, Володимирецький, Дубровицький, Сарненський райони). За твердженням фольклориста С.Шевчука, дійство з конем мало віщувати майбутнє добро у хаті, в родині і кожній людині [8, с.31]. Кінь колективу „Ранкова роса” об’єднав у собі двох парубків, накритих світло-коричневим полотном у пляму, перший з яких утримував макет голови коня в упряжі з жовтою гривую.

Дитячий гурт під час виконання колядок був зодягнений у відтворений одяг рівненських поліщуків початку ХХ століття. Дівоче вбрання поєднувало сорочку, спідницю, безрукавку, хустку. Сорочки колядників виготовлені з лляного вибіленого полотна, білого, й невибіленого, сірого. Вони прикрашені геометричним чи рослинним орнаментом переважно червоного кольору або поєднанням червоного і чорного кольорів – вишивки й ткани. Поверх сорочки одягалася коротка безрукавка („камізьлька”) темного кольору з квадратною чи заокругленою горловиною. Одна з учасниць була вдягнута в подовжену орнаментовану безрукавку, приталену в поясі. Спідниці червоного кольору прикрашені „стрічками” голубого, синього, зеленого, жовтого, рожевого відтінків. Саме такі спідниці з „стрічками”, у поєднанні з іншими видами й особливостями виготовлення спідниць, були характерні для поясного одягу Рівненщини (дод. 2). Оскільки колядували взимку, на голову дівчата пов’язували куповані фабричні, орнаментовані квітами хустки білого, червоного, вишневого, синього кольорів, які доповнювалися китицями. Під час виконання колядок і щедрівок дівчата подзвонювали дзвіночками, які рахуються оберегами. Етнограф М.Немиро вважає, що три дзвіночки, які зв’язують червоною стрічкою колядники і обходять з ними, подзвонюючи в кожній хатині, мають змогу прогнати злу силу і вберегти двір [6, с.127].

Хлопці „Ранкової роси” були одягнуті в сорочки, яку носили „навипуск”, тобто поверх штанів. Юнацькі сорочки колядників і штани також виготовлені з лляного вибіленого й невибіленого полотна. Перші прикрашені геометричним орнаментом червоного і чорного кольорів на стоячих комірах, пазусі, чохлах. Сорочка підперезувалася плетеним червоним поясом (дод. 2). Комплекс чоловічого вбрання іноді доповнювала тканина полотняна сумка, яку зодягали через плече і в яку клали наколядовані гроші. Незмінним атрибутом зимових дійств була зірка, що кріпилася на палицю й при потребі крутилася.

Особливістю виступу рівненського чоловічого гурту „Краяни” є відтворення обрядового дійства водіння бузька. „Доводилося не раз чути від старожилів Волинського Полісся (Дубровицького, Володимирецького, Зарічненського районів), – пише С.Шевчук, – що охоронцями (тотемами) краю чи місцевості здебільшого виступали звірі – тур та віл, кінь та коза, лелека (бузько) та журавель” [8, с.28]. „Краяни” продемонстрували обряд водіння бузька із сатиричним підтекстом, зосередивши увагу на юнакові, перевдягненому в птаха. На хлопця накинутий кожух, вивернутий сірим боком назовні, голова пташки – дерев’яне зображення бузька з довгим червоним дзьобом, замість хвоста – віник. Ще одним героєм на сцені є образ веселої, жартівливої жінки (переодягненого чоловіка) з немовлям на руках, яке приніс бузько. Сатирична подія відбувається з виконанням колядок та щедрівок „Краянами”, тексти

яких є характерними для північних районів Рівненщини. Одяг чоловіків також притаманний для цієї ж місцевості: сірі й білі лляні, рідше бавовняні, осучаснені сорочки, прикрашені геометричною вишивкою червоного у поєднанні з чорним кольором. На одягнену „навипуск” сорочку пов’язаний пояс-крайка, кольорова палітра якого перегукується з орнаментом сорочки (дод. 3). Сірі й темні чоловічі штани заправлені в чоботи або поверх них. У жіночому образі привертає увагу сорочка, рукав якої пишно оформлений тканим поздовжнім геометричним орнаментом, в основі якого ромб. Розміщення орнаменту на фартуху перекликається з орнаментуванням низу спідниці (дод. 3).

Рівненський фольклорний ансамбль „Горина” брав участь у фестивалі „Коляда – 2007”, тим паче, що цей колектив є лауреатом I і учасником V Слов’янського фольклорного фестивалю „Коляда”. У репертуарі колективу „Горина”, створеного у 1979 році – фольклор Рівненського Полісся. Родзинкою виступу рівненського гурту є демонстрування тіньового вертепу, в основу якого покладений принцип обертання прямокутника відносно своєї осі. Дослідник цього виду вертепу Р.Краплич зафіксував у селі Кричильськ Сарненського району особливості паперового тіньового вертепу. Полум’я свічки, що знаходиться всередині „коробки”, не лише висвітлює персонажів вертепу, але, виділяючи тепло, повільно крутить легке вітрило вгорі конструкції. Завдячуючи цьому, внизу предмета обертаються паперові кола з тваринами, людьми, Святими, які повільно або підіймаються, або опускаються [5, с.8]. Саме з демонстрування зазначеного вертепу розпочався виступ „Горини”: на сцені з’явилися чотири юнаки, які розпочали виконання колядок Волинського Полісся, увагу ж глядача привертав паперовий тіньовий вертеп, зверху на якому розміщено символ християнства – хрест. Варто зазначити, що чоловіки „Горини” були вдягнені у зимовий верхній одяг – кожухи місцевого виробництва світлого (білого), коричневого та темно-коричневого кольорів. Цікавим елементом кожуха є відкладний комір, який у варіанті з білим кожухом є коричневого кольору, а в коричневому кожусі – білого. Використовуються варіанти й одноколірної гами кожуха й коміра. Оздобою й водночас вжитковою необхідністю чоловічого кожуха є внутрішні, рідше – накладні кишені та гудзики (дод. 4). Жіночі кожухи більше орнаментовані порівняно з першими. Далі сценічний виступ рівненського колективу поповнює гурт дівчат.

Характерною рисою жіночого зимового вбрання є одягання сукняних свит білого, коричневого кольорів, чорних кожухів, коричневих кожухів. Свита одягалася поверх сорочки, камізельки й своєю довжиною покривала коліно; вона могла оздоблюватися кольоровими шнурами на комірі, рукавах, біля кишень, в області жіночої талії. Свиту підперезували червоною орнаментованою крайкою з китицями, яку ткали на ремізному верстаті. Учасниці ансамблю поверх червоних вовняних тканих спідниць, збагачених поздовжніми вертикальними смугами темних відтінків, одягнули фартухи. Особливістю лляного фартуха є його краса у нижній частині – закомпонований у смугу геометричний орнамент, виконаний тканим або вишивкою. Одна з учасниць пов’язала фартух, рослинний малюнок якого був розміщений по всій площині виробу (дод. 5). На голову жінки пов’язували фабричні хустки червоного, вишневого, зеленого, білого кольорів, орнаментовані яскравими квітами. Наприкінці фольклорного виступу чоловічі та жіночі гурти „Горини” доповнились дитячим складом. Дитячий зимовий одяг виконаний за зразком дорослого вбрання й складався майже з однакової кількості компонентів, як і в дорослої частини колективу, окрім фартуха, який є відсутнім у дівчаток. Зірка, що кріпилася на палицю, є незмінним компонентом ватаг колядників. Вона вражала світлом, яке випромінювали три запалені на ній свічки.

Характеризуючи чоловічий та жіночий костюми інших колективів України, які брали участь у XI Слов’янському фольклорному фестивалі „Коляда”, варто зауважити, що одяг ансамблів „Весела слобода” м.Балаклія Харківської області й „Різдвяна зоря” з Херсону є осучасненим сценічним варіантом традиційного вбрання цих населених пунктів, підтвердження – використання машинної вишивки в оформленні спідниць („Різдвяна зоря”), спідниць, керсеток, фартухів („Весела слобода”). Костюми ансамблю „Дон” з Луганська є відтворенням одягу донських козаків, які проживали на території Східної України у XVIII – на початку XX століть. У чоловіків – сорочки зеленого кольору, чорні штани, вовняні шапки, з-під яких виглядав кучерявий чуб. Надзвичайно традиційним, із збереженням усіх складових зимового костюма є вбрання колективів Івано-Франківської області Калуського й Снятинського районів, де у зв’язку з історичними та географічними умовами культура вбрання майже без змін переходила від мами до доньки, на відміну від півдня й сходу України – тут фабрична тканина на початку XX століття (а то й раніше) увійшла до сфери пошиття вбрання населення.

Варто відзначити вбрання ансамблю „Громниці” з Мінська, який продемонстрував рівненському глядачеві традиційний народний одяг населення Білорусі першої половини XX століття. При відтворенні обряду водіння кози вражаючою була об’ємна солом’яна маска кози, яку демонструвала одна з учасниць колективу. У цілому загальний сценічний вигляд колективу був доповнений солом’яною атрибутикою

– Зірка, маски звірів, чоловічі брилі. Жіночий одяг учасниць „Громниці” вражав своєю святковістю – поєднанням червоного та білого кольорів (червоний, тканий сугами орнамент на спідницях, фартухах, такого ж кольору рослинна вишивка на сорочках, рідше – на фартухах). Своєрідністю білоруського жіночого вбрання є поєднання значної кількості мережива разом з тканим полотном. Чоловічий костюм колективу перегукується з одягом рівненських поліщуків, окрім безрукавки – довгої приталеної чи короткої, яка присутня у білорусів.

Фольклорні колективи з Польщі показали обряд Діди і Запусти, які вразили рівненського глядача багатством сценічних фольклорних костюмів та їх яскравою колористикою. Серед них – образ вершника на червоному коні, смерті, чорта, циганки, ведмедя, жінок та чоловіків у традиційному польському вбранні.

Підбиваючи підсумки конкурсної програми фестивалю „Коляда” упродовж 1995-2007 років, наголосимо: „Дана акція виконує важливу функцію – залучення молоді до культури, до мистецтва, до прекрасного, ” –твердить Л.Гапон, керівник гурту „Волиняни” [3, с.7]. Автор і керівник „Коляди” М.Федоришин підсумовує: „Участь у фестивалі художніх колективів з різних регіонів країни дає можливість розкрити всю повноту надбання творчої спадщини українського народу” [1, с.14]. „Коляда” покликана утвердити життєздатність народної традиційної культури – на основі якої виховується молодь” [7, с.12], – наголошує політик В.Червоній.

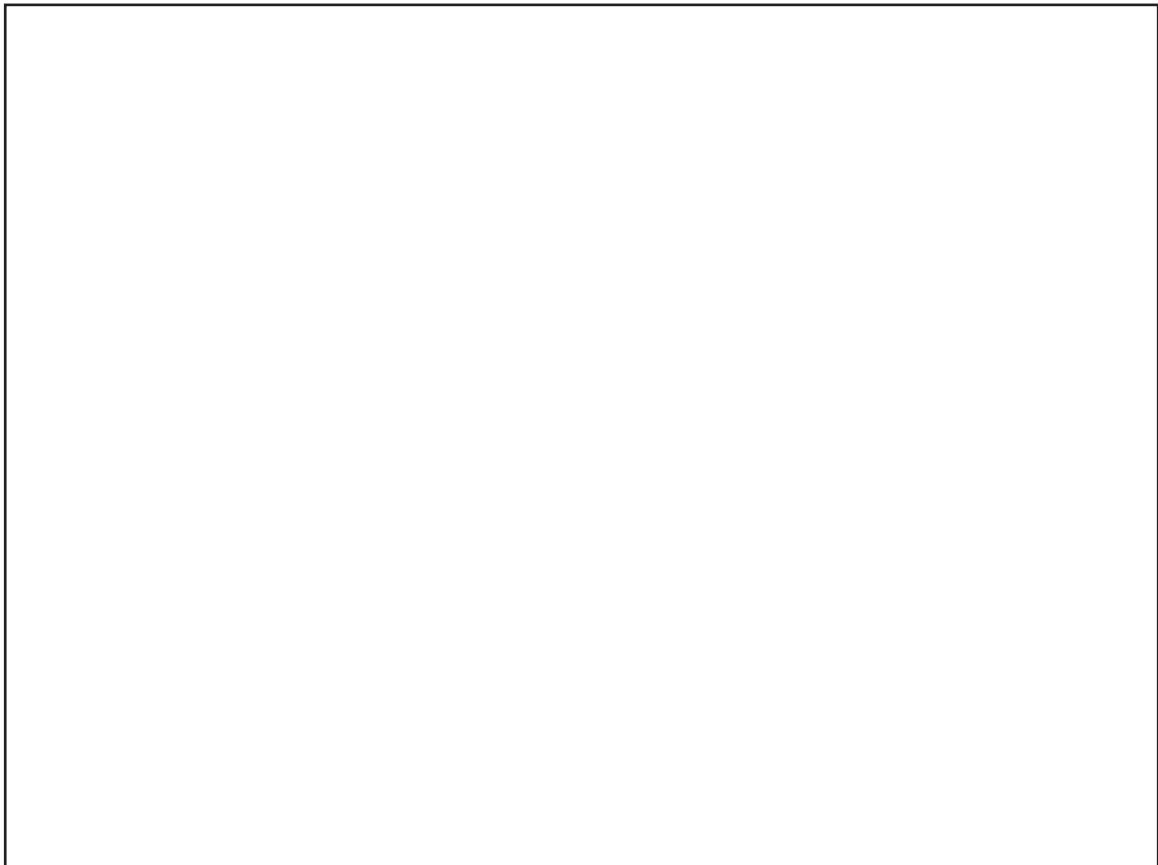
Запропонований нами матеріал наштовхує на висновки про відроджену традицію виконання колядок і щедрівок, обрядових зимових дійств упродовж останніх десятиріч; про згуртування молоді та людей, що займаються науково-дослідною роботою, записують, відтворюють культуру рідного краю, особливості фольклору і декоративно-ужиткового мистецтва, зокрема одягу. Зазначимо, що орнаментика витканої або вишитої тканини в костюмі населення Рівненщини зосереджена на поєднанні червоного, білого, рідше – чорного кольорів (чоловіча та жіноча сорочки, фартух), спідницю ткали теж червоного кольору або шили з купованої тканини, чоловічі штани мали відтінки сірого чи чорного кольорів. Щодо орнаментики сорочки, як чоловічої, так і жіночої, то тут присутні мотиви восьмикутних зірок,

*Додаток 1.
Учасниця зразкового ансамблю
пісні й танцю „Устонька”
(село Корнин Рівненського району)
на XI-му Слов'янському фольклорному
фестивалі „Коляда”*

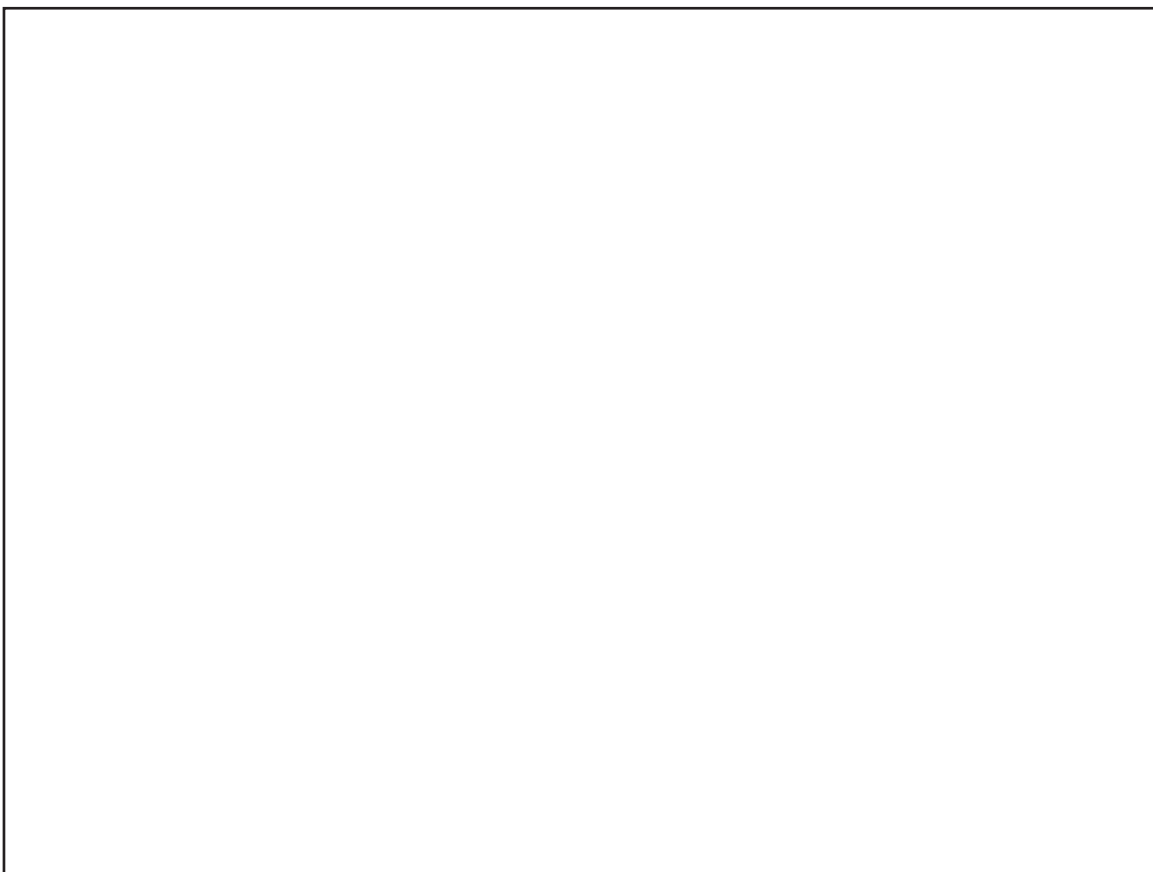

*Додаток 2. Гурт традиційного поліського співу „Ранкова роса” (місто Рівне)
на XI-му Слов'янському фольклорному фестивалі „Коляда”*

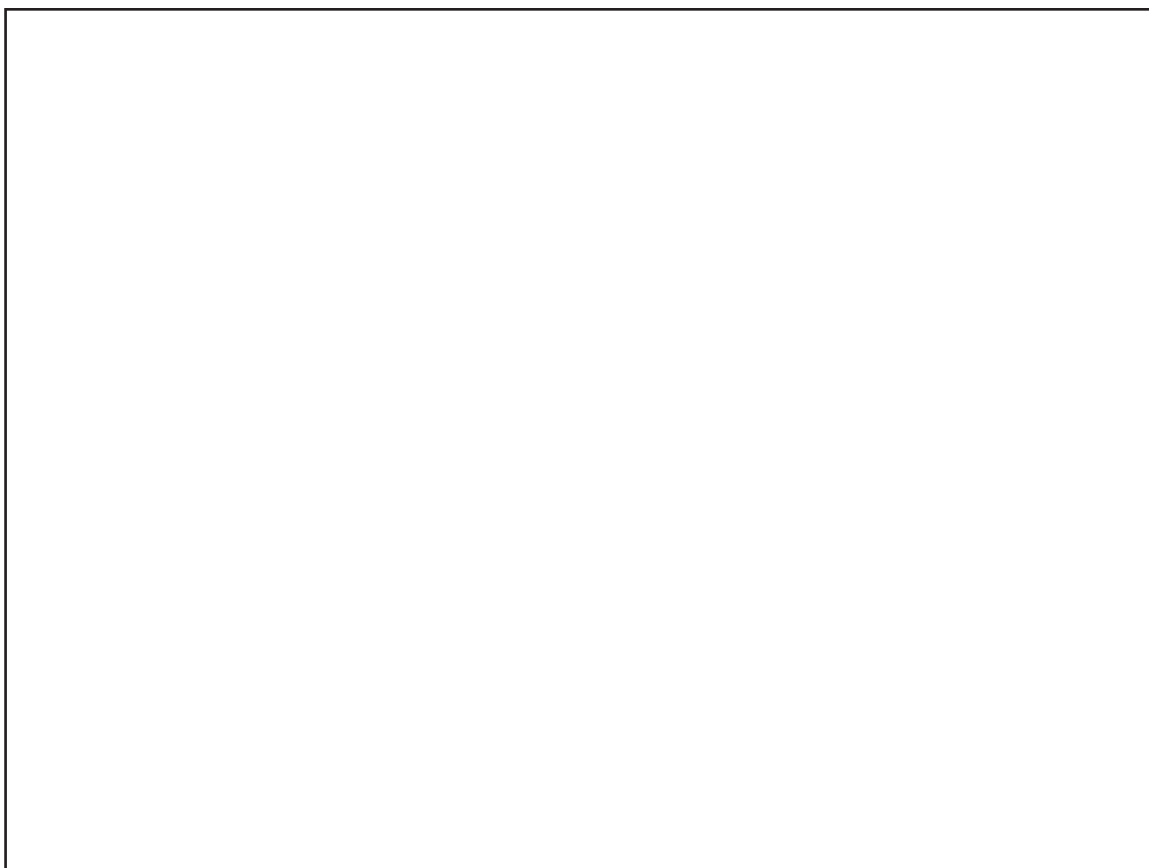

*Додаток 3. Чоловічий гурт „Краяни” (місто Рівне)
на XI-му Слов'янському фольклорному фестивалі „Коляда”*

*Додаток 4. Фольклорний ансамбль „Горина” (місто Рівне)
на XI-му Слов’янському фольклорному фестивалі „Коляда”*

*Додаток 5. Фольклорний ансамбль „Горина” (місто Рівне)
на XI-му Слов’янському фольклорному фестивалі „Коляда”*

ЗМІСТ

<i>Українська культура XX століття в наукових дослідженнях молодих</i> (від упорядника)	3
Розділ I. ІСТОРИКО-МИСТЕЦЬКА СПАДЩИНА УКРАЇНИ	7
<i>Мерлянова О.А.</i> Становище жінки в традиційній культурно-мистецькій практиці Козацької доби.....	7
<i>Сопко О.І.</i> Із спадщини рукописної книги Закарпаття XVIII ст. „Перло дорогоцінне” писаря Івана Лугоша – дяка Колочавського.....	11
<i>Смирнова Т.В.</i> Музичне мистецтво Волині кінця XVIII – початку XIX ст. в контексті ідей Просвітництва	17
<i>Круль П.Ф.</i> Період „високопанської” доби у становленні української професійної музики.....	26
<i>Граб О.В.</i> Висвітлення культурно-мистецьких процесів Галичини у науково-критичній думці кінця XIX – першої третини XX століття.....	30
<i>Бедакова С.В.</i> Особливості композиторського стилю В.Барвінського в празький період його творчості.....	38
<i>Левчук О.С.</i> Ідеологічне підґрунтя імперської культури „для народу”	42
<i>Овчієва Л.П.</i> Засади театральної-педагогічної діяльності Леся Курбаса.....	48
<i>Ігнатова Л., Чепелюк В.</i> Музична публіцистика Волині 20-30-х років XX століття	55
<i>Никитюк Н.Г.</i> Інтеграційні процеси в українській та польській мистецькій сфері і на теренах Волині у 1921-1939 роках	59
<i>Данилик Т.</i> Образно-тематичні та стильові особливості розвитку української скрипкової мініатюри 80-90х років XX століття	65
<i>Сідлецька Т.І.</i> Провідні тенденції розвитку українського оркестру народних інструментів на сучасному етапі	71
Розділ II. ТЕОРЕТИКО-МИСТЕЦЬКІ АСПЕКТИ ДУХОВНОЇ КУЛЬТУРИ	76
<i>Волощук Ю.І.</i> Народно-професійне інструментальне виконавство як явище сучасної культури (на матеріалі творчості гуцульських скрипалів).....	76
<i>Турко Н.</i> Бандура: проблеми та тенденції удосконалення в історичній ретроспективі.....	81
<i>Горіна Л.</i> Кобза-бандура майстрів Волині (вдосконалення музичного інструментарію).....	85
<i>Закопець Л.М.</i> Проблеми роботи зі звуком на початковому етапі навчання гри на гобой (методологія Львівської гобойної школи).....	93
<i>Гаврилець Д.Г.</i> Особливості розвитку альтового виконавства.....	97
<i>Ядловська З.Г.</i> Творчі підходи до виконавства скрипкової музики	101
<i>Ткач М.М.</i> Філософсько-теоретичні основи становлення художнього світовідношення майбутнього музиканта-педагога	105

Кононов М.М. „Шість метаморфоз” для гобоя соло Б.Бріттена	110
Мориквас Н. Степан Чарнецький: „...Я любив більше огород Єзуїцький...” (До силуетки автора „Нарису історії українського театру в Галичині”).....	114
Касьяненко Т. Драматургія Івана Зубенка та її сценічна доля	120
Смирний Д.В. Проблеми створення музейного комплексу „Київська фортеця” на базі Печерської земляної фортеці	129
Локшук І.М. Народний одяг, традиційне вбрання колядників та щедрувальників (за матеріалами XI Слов’янського фольклорного фестивалю „Коляда”)	131
Ліманська О.В. Українські календарні свята Слобожанщини: тенденції дослідження	138
Дункевич С.Г. Естрадний танець як вид сценічного мистецтва	142
Усенко Ю.В. Українське телебачення і кіно: мистецька взаємодія.....	146
Карпова Л.О. Естетичний ідеал в міжкультурній комунікації	151
Розділ III. РЕЦЕНЗІЇ, ОГЛЯДИ, ПОВІДОМЛЕННЯ	155
Виткалов В.Г. Історико-культурологічна проблематика на сторінках нових видань для студентів вищих навчальних закладів мистецького спрямування.....	155
Граб О.В., Виткалов С.В. Творча манера письменника як інтелектуально-моральна ознака художньої культури ХХІ століття	157
Відомості про авторів	161